

ندارد

مدیر کل محترم دامپزشکی استان

موضوع: « نمونه صدور پروانه کارخانجات فوراک دام، طیور و آبزیان »

باسلام، احتراماً پیرو بخشنامه‌های ابلاغی، بدینوسیله ضوابط و مقررات نمونه صدور پروانه تاسیس / بهره برداری کارخانجات فوراک دام، طیور و آبزیان جهت استحضار و بهره برداری ایفاد می شود:

ضوابط صدور پروانه تاسیس / بهره برداری کارخانجات فوراک دام، طیور و آبزیان

ممل و موقعیت:

کارخانه باید در محلی استقرار یابد که:

۱. از نظر ضوابط نظام دامداری مشکلی نداشته باشند و حوادث طبیعی مانند سیل آنرا تهدید نمایند و همچنین محل احداث باید دور از مراکز آلاینده باشد.
۲. از نظر راههای ارتباطی جهت حمل و نقل مواد اولیه و خوراک آماده ساخته شده دچار اشکال نگردد.
۳. امکان دسترسی به آب سالم و بهداشتی وجود داشته باشد.

ظرفیت:

- حداقل ظرفیت تولید کارخانه خوراک طیور ۲ تن در ساعت تعیین می شود.
  - حداقل ظرفیت تولید کارخانه خوراک دام ۴ تن در ساعت تعیین می شود.
- یادآوری: حداقل ظرفیت واحدهای تبدیل ضایعات و تولید مواد اولیه خوراک دام، طیور و آبزیان برحسب نوع مواد و توجیه اقتصادی و بر اساس نیاز و سیاست های استانی، توسط کمیته های فنی بهداشت استان تعیین میشود.

زمین:

مساحت زمین مورد نیاز برای احداث کارخانه باید حداقل دو برابر مساحت زیر بنای آن باشد (مساحت محوطه حداقل معادل مساحت زیر بنا باشد).

طرح و نقشه:

طرح و نقشه و مشخصات ماشین آلات و تاسیسات و ساختمانها باید توسط متقاضی و متناسب با ظرفیت و با رعایت مندرجات دستورالعمل «عملیات صحیح تولید (GMP) کارخانجات

خوراک دام، طیور و آبزیان (ابلاغی طی بخشنامه ۴۴/۳۹۵۶۱-۸۴/۸/۲۱) تهیه و ارائه شود .
▪ نمونه ای از نقشه های الگویی به پیوست می باشد .

فواصل :

رعایت کلیه فواصل مندرج در جدول نظام دامداری در خصوص حریم بهداشتی کارخانجات خوراک دام ، طیور و آبزیان با سایر اماکن دامی و صنایع وابسته به دام ، عوارض طبیعی و تاسیساتی با لحاظ نمودن تخفیف و تعدیل های زیر الزامی است:

تفصیف و تعدیل فواصل کارخانجات خوراک دام، طیور و آبزیان

▪ کارخانجات خوراک دام ، طیور و آبزیان موجود مشمول طرح ساماندهی در صورت رعایت کلیه ضوابط فنی بهداشتی شامل تعدیل فواصل به میزان ۶۰ درصد می شوند .
(مصوبه جلسه ۱۶۵ مورخ ۷۷/۱۲/۲۵ کمیسیون مرکزی صدور پروانه)
یادآوری : دستورالعمل اجرایی صدور پروانه ویاگواهی موقت مدت دار جهت کارخانجات خوراک دام ، طیور و آبزیان مشمول طرح ساماندهی طی بخشنامه ۴۴/۱۸۸۱۹-۸۰/۳/۲۸ (پیوست) ابلاغ گردیده است .

▪ استقرار کارخانجات خوراک دام ، طیور و آبزیان (به جز کارخانجاتی که از مواد اولیه مخاطره آمیز برای صنایع غذایی مانند ضایعات کشتارگاهی، خون، پر، استخوان، کود و ... استفاده می نمایند) در شهرکهای صنعتی ، مشروط به اینکه در بخش صنایع آلوده کننده (صنایع بزرگ) نباشند ، با رعایت سایر ضوابط و مقررات مربوط بلامانع است .
(مصوبه جلسه ۲۹۱ مورخ ۸۶/۵/۱۴ کمیسیون مرکزی صدور پروانه)

▪ علاوه بر کارخانجات موجود (موضوع مصوبه جلسه ۱۶۵ مورخ ۷۷/۱۲/۲۵ کمیسیون مرکزی صدور پروانه) اعمال تخفیف و تعدیل فواصل به میزان ۶۰ درصد شامل پروانه های تاسیس کارخانجات خوراک دام ، طیور و آبزیان می گردد مشروط به اینکه کلیه مفاد دستورالعمل عملیات صحیح تولید (GMP) در زمان احداث رعایت شود.
(مصوبه جلسه ۳۰۴ مورخ ۸۷/۵/۲۸ کمیسیون مرکزی صدور پروانه).

یادآوری : دستورالعمل عملیات صحیح تولید (GMP) کارخانجات کنسانتره / خوراک دام ، طیور و آبزیان طی نامه ۴۴/۳۹۵۶۱-۸۴/۸/۲۱ ابلاغ گردیده و در سایت سازمان دامپزشکی کشور به آدرس www.ivo.org.ir قابل دسترسی می باشد .

▪ انواع کارخانجات خوراک دام، طیور و آبزیان

انواع کارخانجاتی که به نوعی مبادرت به تهیه مواد اولیه و یا خوراک آماده دام، طیور و آبزیان می نمایند، بشرح ذیل می باشند:

۱. کارخانه تولید خوراک آماده دام، طیور و آبزیان

کارخانجاتی که با آسیاب و مخلوط کردن مواد اولیه خوراک، غذای آماده را به صورت آرد یا پلت در می آورند.

۲. کارخانه تولید کنسانتره دام، طیور و آبزیان

کارخانجاتی که با مخلوط کردن مواد اولیه خوراک، مبادرت به تولید کنسانتره برای افزودن به سایر مواد خوراکی جهت تولید خوراک کامل دام، طیور و آبزیان می نمایند.

۳. کارخانه تبدیل ضایعات کشتارگاه دام

واحدهایی که با استفاده از ضایعات کشتارگاه های دام مبادرت به تولید پودر خون، پودر گوشت، پودر استخوان و پودر محتویات شکمبه و ..... می نمایند.

۴. کارخانه تبدیل ضایعات کشتارگاه طیور

واحدهایی که با استفاده از ضایعات کشتارگاه های طیور مبادرت به تولید پودر گوشت، پودر پر و ..... می نمایند.

۵. کارخانه تولید پودر ماهی

واحدهایی که از ماهیان خوراکی، غیرخوراکی و یا ضایعات صنایع شیلاتی مبادرت به تولید پودر ماهی می نمایند.

▪ احداث کارخانه تولید پودر ماهی در استان های غیرساحلی ممنوع است.

▪ در صورت تامین مواد اولیه از منابع داخل استانی و براساس نیاز و سیاست های تولیدی منطقه و توجیه اقتصادی طرح، پس از بررسی دقیق طرح میتوان نسبت به صدور پروانه تاسیس کارخانه تولید پودر ماهی (متناسب با میزان تامین مواد اولیه از منابع داخل استانی) اقدام نمود.

۶. کارخانه تبدیل ضایعات کارخانجات روغن کشی:

واحدهایی که با استفاده از مازاد کارخانجات روغن کشی مبادرت به تولید پودر چربی، اسید چرب و کنجاله های دانه های روغنی می نمایند.

۷. کارخانه تولید کنسرو/ خوراک آماده دام‌های کوچک

واحد هایی که با استفاده از مواد اولیه مناسب مبادرت به تولید خوراک آماده/کنسرو جهت مصرف دام های کوچک می نمایند .

۸. کارخانه ذرت خشک کنی

واحد هایی که به منظور حفظ کیفیت و افزایش قابلیت ماندگاری ،با استفاده از روش های علمی مبادرت به خشک نمودن ذرت جهت مصرف در خوراک دام می نمایند.

۹. کارخانه تولید شیر خشک دامی

واحدهای که با استفاده از شیرهای کم ارزش و یا شیرهای غیر قابل مصرف انسانی ، مبادرت به تولید شیر خشک قابل مصرف در خوراک دام و طیور می نمایند.

■ استفاده از شیر حاوی آلاینده های محیطی (شامل ترکیبات ارگانو کلره ، ارگانو فسفره ، عناصر شیمیایی و مایکوتوکسین ها) و شیرهایی که به تشخیص مرجع ذیصلاح (سازمان دامپزشکی کشور) احتمال گسترش بیماری های واگیر خطرناک از طریق شیر خام مورد نظر باشد ، در تولید شیر خشک دامی ممنوع بوده و باید به شیوه مناسب سوزانده و معدوم گردند .

۱۰. کارخانه تولید پروتئین از تکثیر و پرورش کرم خاکی

واحدهایی که از تکثیر و پرورش انواع کرم ها روی کود دام و طیور و زباله و ..... مبادرت به تهیه پروتئین قابل مصرف در خوراک دام یا کود مزرعه می نمایند.

۱۱. کارخانه تولید پروتئین از کشت تک سلولی ها

کارخانجات تهیه پروتئین که در آن ها با کشت تک سلولی های مخصوص بر روی مشتقات نفتی، پروتئین قابل مصرف دام و طیور به دست می آید.

۱۲. کارخانه تولید پروتئین از کشت باکتری ها

واحدهای کشت انواع باکتری بر روی زباله ها، که در آن ها با توجه به انواع باکتری، اقدام به تهیه خوراک دام یا کود مزرعه می شود.

۱۳. کارخانه تولید و بسته بندی ملاس

واحدهایی که با انجام عملیات مخصوص نسبت به بسته بندی ملاس مایع، تولید پودر ملاس و یا بلوک های ملاس منجمد اقدام می کنند.

۱۴. کارخانه تولید و بسته‌بندی / پلت کنی علوفه

کارخانجاتی که برای سهولت انبار کردن و حمل و نقل، در آن‌ها علوفه تر را خشک کرده، به صورت پلت در می‌آورند.

۱۵. کارخانه عمل آوری، آماده سازی و بسته بندی کود مرغی:

واحدهایی که با استفاده از کود مرغداری‌ها مبادرت به تولید مواد اولیه خوراک دام می‌کنند.

- در مورد واحدهای مستقل بایستی کود مورد نیاز صرفاً به صورت فرآوری شده به واحد منتقل شود.

۱۶. کارخانه تولید مواد خشبی غنی شده (توسط اویره، سودسوزآور و ...)

کارخانجاتی که با استفاده از روش‌های نوین علم تغذیه و از طریق روش‌های مختلف فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیکی اقدام به غنی سازی مواد خشبی نموده و با استفاده از این مواد، به ساخت خوراک آماده دام مبادرت می‌ورزند.

۱۷. سایر مواردی که در این دستورالعمل پیش بینی نشده است در صورت ارائه طرح توسط متقاضی موضوع در کمیته فنی سازمان بررسی و مراتب متعاقباً به استانها ابلاغ خواهد شد

ضوابط اختصاصی صدور پروانه تولید مواد اولیه فوراگ دام و طیور و آبزیان در واحدهای وابسته

الف: تبدیل ضایعات وابسته به کشتارگاه دام

احداث واحد تبدیل ضایعات در کشتارگاههای دام با ظرفیت های زیرالزامی است:

- کشتارگاه‌های صنعتی دام با ظرفیت بیشتر از ۲۵۰ راس دام سبک و ۲۵ راس دام سنگین در روز
- کشتارگاه‌های صنعتی دام سنگین (گاو و گاومیش) با ظرفیت بیشتر از ۸۰ راس در روز
- کشتارگاه‌های صنعتی دام سبک (گوسفند و یز) با ظرفیت بیشتر از ۳۵۰ راس در روز
- در کشتارگاههای صنعتی دام با ظرفیت پائین تر در صورت عدم احداث واحد تبدیل ضایعات، عقد قرار داد با یک کارخانه تبدیل ضایعات مجاز (دارای پروانه معتبر از اداره کل دامپزشکی استان) در سطح استان و ارائه یک نسخه از قرارداد منعقد در زمان صدور پروانه بهره برداری کشتارگاه صنعتی دام الزامی است.

یادآوری: استفاده از پودر گوشت، پودر استخوان و بافتهای مخاطره آمیز دامی در تغذیه نشخوارکنندگان ممنوع میباشد.

ب : تبدیل ضایعات وابسته به کشتارگاه طیور

- احداث واحد تبدیل ضایعات در کشتارگاههای طیور با ظرفیت‌های زیر الزامی است :
- در کشتارگاه‌های صنعتی طیور با ظرفیت بیشتر از ۲۰۰۰ قطعه در ساعت احداث واحد تبدیل ضایعات الزامی است .
  - در کشتارگاه‌های صنعتی طیور با ظرفیت ۲۰۰۰ قطعه در ساعت و کمتر در صورت عدم احداث واحد تبدیل ضایعات، عقد قرارداد با یک کارخانه تبدیل ضایعات مجاز (دارای پروانه معتبر از اداره کل دامپزشکی استان) در سطح استان و ارائه یک نسخه از قرار داد منعقد در زمان صدور پروانه بهره برداری کشتارگاه صنعتی طیور الزامی است .

ج : تبدیل ضایعات وابسته به کارخانجات جوجه‌کشی

تجهیز کلیه کارخانجات جوجه کشی به واحدهای تبدیل ضایعات الزامی است .

فواصل :

رعایت فواصل کلیه واحدهای وابسته با سایر تاسیسات در واحد مربوط الزامی نمی باشد .

نمونه بهره‌برداری:

در شاخص فرم پروانه و در ستون نحوه‌برداری باید عبارت «تبدیل ضایعات» درج شود.

دکتر هادی تهرانی
مدیر کل دفتر نظارت بر بهداشت عمومی

